kogu jätabki liidu liikmeile tunnustamises vabad käed, hoolimata Haile Selassie protestidest.

Just septembrikuu otsustavate sündmuste ajal peab R-liit oma täiskogu istungit. Siin näeme, et rahvad aina ruttavad deklareerima sidemete katkestamist senise julgeoleku-poliitikaga ning jäävad esmajoones endakaitsele mõeldes ootama ärevaid päevi. Riikide deklaratsioonid täiskogus art. 16. tõlgendamise suhtes räägivad nimelt sellest, et riigid loevad sanktsioonid igal kujul — ka majandusl. ja rahandusl. — mittesunduslikeks ja mitteautomaatseiks ja varuvad endale võimaluse *ad hoc* iseseisvalt otsustada, kuidas käituda riikidevahelises konfliktis. Selliste enamvähem ühtelangevate seisukohtadega esinesid 26 riiki (ka Inglismaa), Vene, Hispaania, Hiina jt. jäävad aga truuks art 16-ndale. Vormiliselt ei ole sellega küll (üksmeelse otsuse puudumise tõttu) art. 16. jõud vähenenud. Kuid reaalsuse arvestamise ja endakaitse nõuded kui primaarsed nõuded rahvaste elus on viinud paratamatult sellise üldtunnustatud faktilise olukorrani. Siit tekkinud võimalust kasutas rida riike, muude seas ka Eesti, selleks, et selgesõnaliselt asuda erapooletuse poliitika teele.

Demokraatlikud alused, milliste järgi riigid olid võrdõiguslikud, igal rahvusel oli sõna- ja hääleõigus, iga vähimagi üksuse huvid leidsid kaitset, annavad nüüd ruumi uutele tendentsidele. Ainult suurriigid suunavad ja teostavad maailmapoliitikat n. ö. autoritaarselt. Peamine siht on rahu säilitamine, ja selle üldsihi saavutamiseks võidakse ohverdada väikesemate üksuste huvisid. Rahu edasiseks säilitamiseks näeme katset välja kujundada riikidevaheliste huvide ja jõudude tasakaalu poliitikat. Et nõudmine ja järeleandmine praegu veel ei ole tasakaalustunud, järgneb

Eesti kroonika 1938, lk. 8